RUSKI INWALID

No. 102.

SOBOTA. 1 Maia 1820 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: z Petersburga. Hiszpaniia. Wiadomości Zagraniczne: Niemcy. Franciia. Rozmaitości.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

z Petersburga, 1 Maia.

Jnżynier-Jenerał-Maior *Wiljaszew* nayłaskawiey mianowanym został kawalerem orderu Ś. Anny pierwszey klassy i znaki iego przy naywyższym Jego Cesarskiey Mści reskrypcie miał szczęście otrzymać.

— Pogłoska o maiącem wkrótce nastąpić przybyciu do stolicy tuteyszey sławney *Catalani*, zatrzymała wiele osob, które iuż chciały wyieżdżać na wieś dla przepędzenia piękney pory roku.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

NIEMCY.

z Wiednia 24 Kwietnia.

Według ostatnich doniesień z Stambułu, zaraza którą tam grassowała, znacznie się zmnieysza, ato nietylko w samey stolicy; lecz i wiey okolicach. Z innych prowincyi tureckich rowniez pomyślne dochodzą wieści, o stopniowem tey kleski zmnieyszaniu się.

19 z. m. obecni na zieździe tuteyszym ministrowie dworów niemieckich odbyli 23cie posiedzenie. Powiadaią iż pomimo naywiększey czynności z iaką pracuią nieudało im się iescze zaiąć sprawami handlu niemieckiego. Zresztą gdyby nawet i czas do tego wystarczał niemogliby przystąpić do pomienionego przedmiotu; umyślny bowiem komitet im zaymuiący się, chociaż nieprzerwanie pracował niemógł atoli do tego stopnia doprowadzić, aby iuż można było podać na rospatrzenie kongressowi.

Od Brzegów Menu, 23 Kwietnia.

7 b. m. odbyło się drugie posiedzenie seymu niemieckiego po ostatniem iego otwarciu. Lecz i na tem iak i na pierwszem radzono tylko o niektórych prywatnych sprawach.

W Bonna liczą inż więcey 40 professorów, a przeszło 450 uczniów.

Król bawarski potwierdził wszystkie prawie postanowienia rady ziemskiey prowincyi nadreńskich względem urządzenia podatków z maiątków nieruchomych i opłat osobistych.

z Drezna 23 Kwietnia.

Slub Xiężniczki *Carignan*, (siostry Xiążęcia Sabaudzkiego, maiącego bydz następcą tronu Sardyńskiego) z Arcy Xięciem *Reynerem* Wice Królem Lombardsko-Weneckim będzie obchodzony w Pradze w obecnosci Cesarstwa Jch Mość Austryiackich.

FRANCIIA.

z Paryża, 16 Kwietnia.

Z powodu pewnych zaburzeń zaszłych w Kolegii *Du Plesis*, kurs nowoczesney historyi, który tam dawano zakazanym został w skutek zalecenia kommissyi główney edukacyyney.

Nowy proiekt o wyborach oddany w tych dniach pod rozwagę izby deputowanych, poczyna się od następuiących wyrazów: *Ludwik z Bożey łaski* i t. d. Rozkazaliśmy i rozkazuiemy, aby proiekt do prawa o wyborach niedawno ułożony i podany pod rozwagę izby deputowanych, *był na powrót wzięty* (retirè) a zamiast iego ma bydz wzięty pod rozwagę nowy następuiący. (za tem idą przepisy iak się przy wyborach zachować i co mieć na uwadze należy. Wszystko to wyrażono iak nayszczegółowiey.)

Po długich i zaciętych sporach pomieniony proiekt przyiętym nakoniec został i Jzba postanowiła oddać go do druku, a poźniey do powszechney podać wiadomości.

Sędziowie którym poruczone były śledzenia w sprawie zabóycy *Louwela*, donoszą, iż dotąd pomimo wszelkie z ich strony usilności, niemogli dóyść czy zbrodniarz ten miał iakich kolwiek wspólników.

Deputowani *La Fayette*, *Chovelin*, *Manuel*, *Dupont de l'Eure*, *Lafitte*, *Argenson*, *Rueratri Casimir Pernier i Benjamin-Constant*, członki towarsystwa które się zawiązało celem wspierania Francuzów którzy zczasem mogą bydz uwięzieni z powodu ograniczenia wolnosci osobistey, zapotrzebowali niedawno od Pana *Bellar* prokuratora ieneralnego Królewskiego obiasnienia, na iakim fundamencie i dla iakich przyczyn rozkazał był sledzić niektórych członków pomienionego towarzystwa. W pismie swoim ci Panowie wyrazili między innem, że cel tego filantropicznego towarzystwa w żadnym względzie niemoże bydz uważany za przestępstwo, a że Prokurator ieneralny przeciwnie w każdem względzie postępuie bezprawnie, bo albo zupełnie niewinnych przesladuie, albo takich których sam tylko za winnych uważa. Na co Pan *Bellar* odpowiedział w wyrazach następuiących: »Msci Panowie! Wczora miałem szczęscie otrzymać szanówne WPanów pismo. Obowiązki urzędników cywilnych przepisane sę prawami, i dla tego ciż urzędnicy samym tylko sądom publicznym zdaią sprawę z czynnosci swoich. W każdem zdarzeniu i czasie gotów iestem do odpowiedzi tam gdzie powiedziałem. lecz znowu żadney inney nieuznaię władzy, a naybardziey takiey, iaką sami sobie nad urzędnikiem publicznym przywłaszczacie. Mam honor bydz i t. d.« — Powiadaią iż ciż deputowani maią prosić izbę o zawieszenie na ten raz tylko prawa, na mocy którego niemogą bydz powoływani do sądu.

HISZPANIIA.

z Kadyxu, 28 Marca.

W Xeres były także znaczne zamieszania 10 b. m. Pułk piechoty Walanceyski oświadczył się był za konstytucyią, za iego przykładem poszło zaraz 400 dragunów z pułku Królewskiego i kilku saperów; lecz ci ostatni za nadeysciem nocy zmienili swóy sposob myslenia i wzniecili bunt i zamieszanie grożące powszechnem zniszczeniem. Rozproszyli się po wszystkich ulicach z strasznym hałasem i wykrzykiwali: »*Niech żyie Król, precz konstytucyią!*« Chcieli nawet podpalić miasto i po zabiiać swych własnych oficerów. Na szczęście stałość pułkownika, pułku Walenceyskiego zasłoniła Xeres od dalszych niebespieczeństw. W przeciwnem zdarzeniu byłby tak zniszczony iak Kadyx.

z Madrytu, 6 Kwietnia.

Jedna z nowo wychodzących gazet madryckich zawiera opisanie uczty, daney w tey stolicy, na którey byli: obywatel Xiąże Frias, obywatel Xiążę Anglona, obywatel Anisico i t. d. Naprzód spełniono za zdrowie Króla, a potem za zdrowie Pułkownika Aceverdo, pierwszey ofiary w sprawie narodu.

Liczba emigrantów hiszpańskich, którzy teraz powrócili do oyczyzny do 20,000 osob dochodz.

W ministerium naszem zaszły w tych dniach iescze niektóre zmiany. Pan *Arivelles* ieden z naygorliwszych przyiaciół konstytucyi zaiął mieysce Pana *Garcia de la Torre*, w charak-

terze ministra sprawiedliwości; Pan *Javate* iest na mieyscu Pana *Salazar* ministrem marynarki, a Pan *Garcia de Terres* mianowany iest ministrem spraw wewnętrznych.

Jenerał Don Manuel *Velasco* przeznaczony iest na gubernatora stolicy tuteyszey; Brygadyier *Martines St. Martin* Jenerał gubernatorem w *Ciudad Rodrigo*, a Brygadyier *Diez Gerarra* w St. Sebastian.

We wszystkich prawie miastach Hiszpanii panuie teraz zupełna spokoyność i we wszystkich prowinciiach konstytucyia iest przyięta i ogłoszona. Wszędzie także zawiązuią się kluby polityczne.

Według ostatnich doniesień z Kadyxu, cieszą się i tam zupełną spokoynością i porządkiem.

Jenerałowie: *Freyre*, *Vandez* i *Campana* dotąd są iescze w główney kwaterze w Porto Santa Maria.

Gubernator twierdzy Ceyta, który niechciał był przyiąć konstytucyi, aresztowanym został i odwiezionym do Gibraltaru. Powiadaią także, że i Biskup Ceytski niechciał przysięgać na konstytucyią.

Postanowienie Królewskie z dnia 3 b. m. potwierdził o wszelkie podobne, wydane niegdyś przez Kortezów w dniu 17 lipca 1817 roku, na mocy których znoszą się wszelkie dawne prawa korony na tak nazwane *dobra Królewskie sukcessyyne*; Król także rozkazał aby wszelkie zaległości z tych dóbr po dzień 9 marca obrócone zostały na wsparcie tych rodzin, które naywięcey poniosły szkody w czasie ostatnich zamieszek w Kadyxie.

Na wyspach Balearskich ogłoszono także uroczyście konstytucyią. Gubernator wyspy Maiorki udał się tym czasem do Hiszpanii i złożył swóy urząd.—Zniesienie inkwizycyi było wielką uroczystością i na wyspach pomienionych, a radość z tego zdarzenia mieszkańców tamecznych; była nad wszelkie opisanie.

Wyszło w tych dniach postanowienie rządowe zalecaiące uczynić iak naydokładnieysze spisy wszystkich archiwów Jnkwizycyi. Niemało tam zapewne ważnych znaydzie się dokumetów. Na nieszczęście w Barcellonie i innych miastach lud w zapale uniesień swoich te archiwa zburzył i popalił.

Król nasz ukochany i powszechnie uwielbiana Królowa często ukazuią się narodowi i na publicznych bywaią zgromadzeniach. Wdzięczni i wierni Hiszpani zawsze ich witaią okrzykami nayżywszych uniesień.

Anglija.

z Londynu, 18 Kwietnia.

Ministrowie nasi radzą królowi, ażeby koronacya iego nastąpiła w Lipcu; późniey bowiem znacznieysza szlachta, która stolicę zwykła opuszczać, i na wieś wyieżdzać, nie byłaby na tey uroczystości. Król zaś chce odłożyć koronacyą do Sierpnia, ażeby szlachtę dłużey zatrzymać w mieście, i pomienioną uroczystość okazalszą uczynić.

Gazety nasze mieszczą niektóre dopełnienia wyiaśniaiące okoliczności ostatniego przeciwko ministrów spisku. Jons *Monument* ieden z spiskowych był niedawno badany i dokładnie wyłożył niektóre wątpliwości, oraz nowe odkrył okoliczności. Obecni temu badaniu iego towarzysze poglądali na niego z pogardą i czynili swoie także uwagi nad zeznaniami iego. Powszechnie rozumieią, iż te badania przeciągną się iescze więcey tygodnia.

Król udarował Xiążecia *Wellingtona* złotą buławą marszałka polnego. Już to potrzeci raz Xiąże ten zasczycony iest tym podarunkiem.

Znayduiący się tu poseł hiszpański Xiąże *St Carlos*, ma zamiar opuścić wkrótce Londyn i udać się do Madrytu.

Donoszą z Nowego Jorku, iż znaczne oddziały korpusów północno-amerykańskich wktótce będą wysłane do obu Floryd.

Piszą z Kalkutty, że przywieziono tam na iednym okręcie portugalskim przybyłym z Brezylii nadzwyczaynie wielki ametyst; ma mieć cztery stopy obwodu iedną grubości, a waży 98 funtów !! —

Kompaniia handlowa angielska na złotym brzegu Afryki wysłać ma niebawnie poselstwo do Króla Atantisow, dla załatwienia pewnych nieporozumień, iescze od roku 1817 trwaiących. Ten Król Murzyn domagał się aby kompaniia zapłaciła mu 1600 uncyi złota, za iakieś wcale uroione złamanie traktatu; w przeciwnem zdarzeniu oświadcza, iż wstąpi na ziemię do niey należącą i nieprzyiacielsku postąpi. Posyłał on z tą pretensyią umyślnego; lecz kompaniia doniosła mu, iż w żaden sposob tak niesłuszney pretensyi zadowolnić niemoże. Poseł niepowrócił do swego monarchy, boiąc się aby mu nie ucięto głowy za niepomyślne poselstwo. Teraz Konsul *Dupuis* bierze na siebie dalsze w tey sprawie układy i iedzie do Króla iako poseł kompanii. Towarzyszą mu: Vice-Konsul *Collens*, młody lecz pełen odwagi Anglik i Panowie *Hutton* i *Salmon* należący także do

kompanii. To poselstwo połączone iest z wielu trudnościami i niebespieczeństwy. Jeśli bowiem Król zechce trwać w swoim uporze, może całe poselstwo zatrzymać i naygorzey traktować dopokąd kompania nie zadowolni pretensyi iego. Z tem wszystkiem iest nadzieia, iż to przedsięwzięcie choć za smiałe, pójdzie iednak pomyslnie.

ROZMAITOSCI.

List byłey Królowey Westfalskiey, Xiężniczki Wirtembergskiey, pisany do ś. p. Króla Wirtembergskiego iey oyca, po utraceniu przez iey małżonka korony.

KROLU i OYCZE!

Podobało się Waszey Królewskiey Mości wezwać mnie dzisiay zrana do swego gabinetu; pierwszy raz w życiu odmawiam posłuszeństwa iego rozkazom. Przeczuwam ia cel tey rozmowy, i obawiaiąc się słusznie, że ku niey zmysłów moich dostatecznie zebrać nie zdołam, ośmielam się listownie przełożyć Waszey Królewskiey Mości przyczyny mego postępowania, i razem los móy przyszły oddać rozwadze oyca.

Wiadoma iest Waszey Królewskiey Mości cała osnowa prawdy. Tak Królu! Xiąże Hieronim, twóy zięć i móy małżonek, oyciec mego dziecięcia, zostaie przy mnie. Panie! oddaliłam się z pałacu mego Króla dla dania wsparcia mężowi, z którym dni moie są złączone; myśli moie towarzyszyły mu w boiach, troskliwość czuwała nad nim podczas długiey i utrudniaiącey podróży, gdzie często życie iego zagrożone bywało; przyciskałem go do serca w chwili naywiększych nieszczęść, z mocnieyszem daleko uczuciem, niżeli na łonie swobódy.

Xiąże Hieronim nie iest mężem wyboru mego; został on nim z woli W. K. Mości wtenczas, kiedy iego rodzina wielkie trony dzierżyła, i kiedy sam był królem. Wnet skłonność serca mego potwierdziła te związki które mi polityka W. K. Mości za nieodzowne wskazała.

Małżeństwo i natura wkładaią na nas prawa, nieuległe koleiom szczęścia. Znam ich ważne przepisy, i dopełnić potrafię. Byłam królową iestem ieszcze żoną i matką!....

Odmiany polityczne między panuiącemi, obalaiąc cesarstwo Francyi, obaliły i tron Westfalski, na którym przez łaskę W. K. Mości, i wybor męża moiego zasiadałem. Wszyscy byliśmy przymuszeni uledz przewadze okoliczności.

Wyniesieni losem nad innych ludzi, iesteśmy tylko od nich pożałowania godnieysi. Wola nieozdowna kieruie naszem przeznaczeniem; lecz tam iey władza iuż się kończy, gdzie niemoże mieć wpływu na obowiązki, iakie na nas Opatrzność wkłada.

Mąż, którego mi Bóg przeznaczył, W. K. Mość nadałeś, i dziecie, które w łonie nosiłam, składaią dziś całą moię istotę!....Z mężem tym dzieliłam blask korony; niemiałażbym dzielić nieszczęścia? .... Dzieliłam z nim wygnanie, i gwałt tylko od niego oderwać mnie potrafi; Lecz o móy królu, móy oycze! znam ia twe serce, znam twoię sprawiedliwość, znam twoię nayszlachetnieyszą duszę!

Niewymagam po W. K. Mości, ażebyś przez przywiązanie dla córki odstępował tych zasad, iakie nowy stan rzeczy naypotężnieyszym monarchom Europy dziś za prawo nadaie; lecz rzucam się do nóg twoich, błagaiąc pozwolenia, ażebym razem z mężem przy W. K. Mości pozostać mogła... Lecz o móy oycze! ieżeli ieszcze i tego nam odmówisz, ieżeli ieszcze dziś w wieczor odiechać nam wypadnie dla szukania przytułku na obcey ziemi, pozwól przynaymniey zabrać z sobą swey córce błogosławieństwo twoie!.....

Przebacz mi oycze i panie, że w podobnych wyrazach ośmieliłam się WKMości wynurzyć myśl niezłomną; pochodzi ona z serca, któremu polityka śmiertelny cios zadać może, lecz nigdy zachwiać niezdoła w obowiązkach żony i matki!...

Kurs Petersburski.

Dukat: hollend: nowy	—	rubli asi	—	11 k. 50.
Ditto — Ditto stary	—	Ditto	—	11 — 25.
Rubel srebrny	—	Ditto	—	3 — 75.

W PETERSBURGU,

w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.